

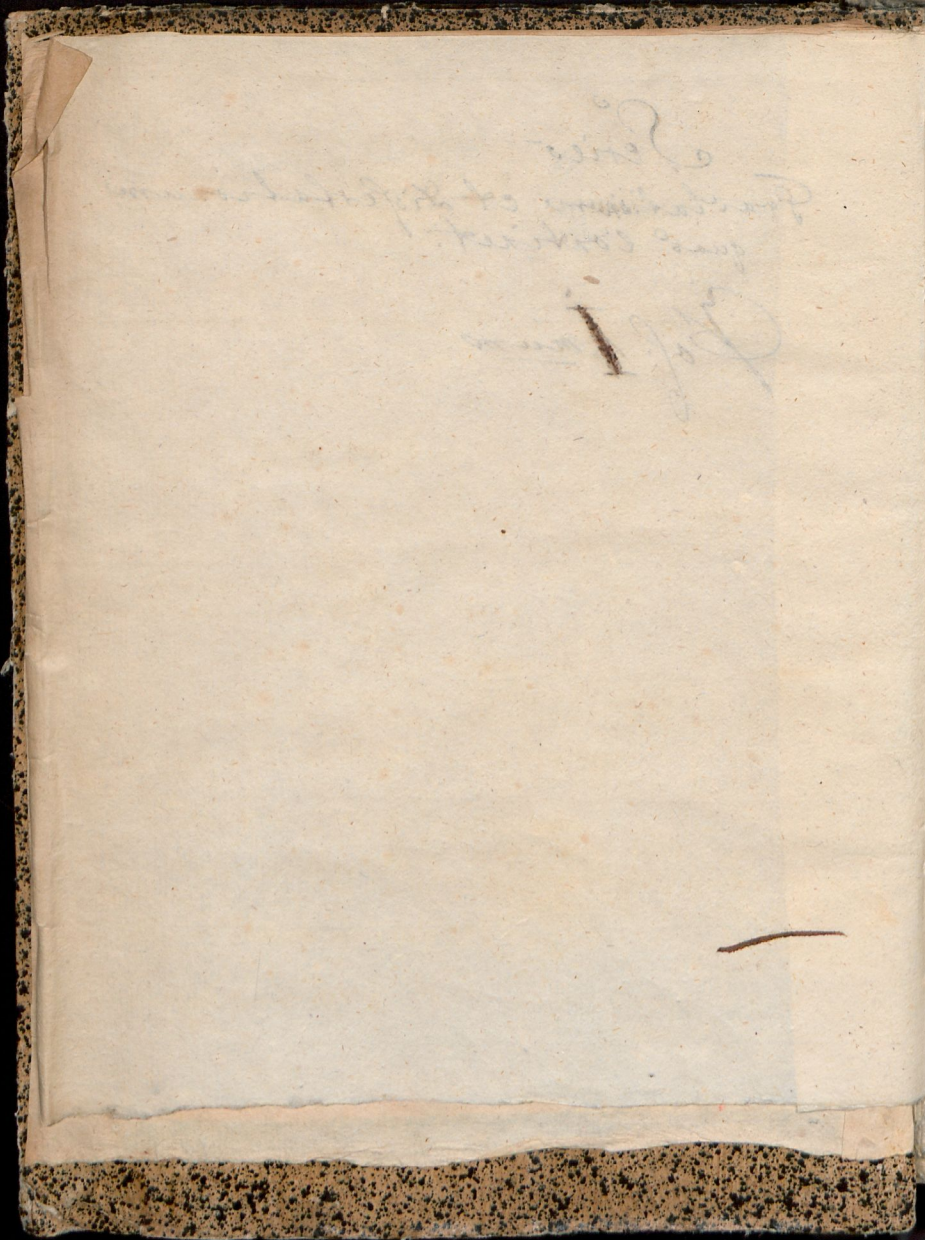
Sammelbd. 4

12

+

Series
Proclamationum et Dissertationum
quas continet.

Vol. I mu

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

Series
Tractationum et dissertationum
hujus Voluminis.

- 1) De Juris prudentia Apostoli Pauli auctore
Joh: Sam: Strijck.
- 2) Observationes forenses ad variis argumenti. p. 179
Joh: Gottlieb Siegel. Respondentes Auctores eisdem
Ernest Hoernigk & Lippiae habitus.
- 3) Thesury Fritsch: de Inarione Misilium.
- 4) De Sororum obligatione quae omni ex conventionem
cum extraneis dicitur. Praef: Wolfgang Adam
Lauterbach. Resp: Joh: Henr: Boehm.
- 5) De Jure Uterius Reiterationis vel simili remedio
suspensivo si adpellationi renunciatum est
Praef: Christ: Henr: Esnard. Respondi Joh: Carol: Schaefer
habitus.
- 6) De quibus Singularibus quibusdam Germanorum circa
personas et res Curibus in Jure Romano aut
patrio aut plane non tractatis. Praef: Henr: Erx: Kestner. Resp: Christ: Curt: Popp. Resp
habitus.
- 7) De Privilegio Competentiae Praef: Christoph: Werther: Müll:
Resp: Christ: Gott: von Lüttich.
- 8) De Scripturae necessitate Praef: Abrah: Kuesner Resp:
Hans: Christoph: de Bismarck.
- 9) De cautione de non turbando habitus a Georg: Heine
Koch: Erfordiae.
- 10) De S:to Macedoniano a Andr: Bartholo: Holzborn:
Erfordiae habitus

- ii-) De Affignationibz, Henr: Coereji. Tr:
- 12) De eo quod paret seu quod est in suspensio **Comm. Jurid.**
- 13) **De ino actionis forensis contra aedificatorem ex demerito**
 Ps: Christ: Thomo: J: Wilhelmy Meander. Thalue habita
- 17) De Recepta Resum miserabilium, vnde non fuisse quibus dicitur
 Cph: Naanngieseri.
- 18) **De iur: Fridr. Willelbergi tract. de pactis an acceptatilibz, Per**
 dicitur quod dicitur quod dicitur quod dicitur
- 19) **De Clandestinis homicidijs piratis Praef: Wilh: thier: Bruch**
 Res: Joh: Ernst: Schellhas.
- 20) **De vera profectione de praesenti et **Alphiarum****
 differentia Praef: Joh: Beck: Friebe Res: Joh: Rugerach.
- 21) **Kurtzab Ludmily ubi dicitur iustitiam vana ob aium**
 vnde dicitur quod dicitur in vna dicitur quod dicitur
 vnde dicitur quod dicitur, quod dicitur quod dicitur
 vnde dicitur quod dicitur Henr: Kluber.
- 22) **De Substitutionis directae argumentis in formula dubia**
 Praef: Joh: Tob: Carrach. Res: Fridr: de Freyber, Thalue
 habita.
- 23) **De Transmissione hereditatis ex Lun Cod. de his qui**
 ante apert. Tabul. p. Ps: Leon: Schubath. Res: Steph:
- 24) **Alexand: Reuerf. Senae habita**
- 25) **De Tutela occupatija Praef: Joh: Just: Schiefel**
 Res: Joh: Cph: Kyberus.
- 26) **De Tutela dative non occupatija Praef: Christ:**
 Wildvogel. Res: Henr: Gottlob Kuhn. Senae habita
- 27) **De eo quod iustum est circa ymbam. Praef:**
 Joh: Henr: Meyer. Respond: Joh: Wilh: Ehting.
 Erfordiae habita.

24) De rebus et de iusticia et de iure ambo am. Lohr
 Joh: Henr: de iusticia Resp: Joh: Will: et Henr: de iusticia
 habita
 25) de Umbræ, von Joh: Hoff. Praef: Adria: Baur
 Resp: Henr: Gunther, Boethius. Genae habita
 26) De eo quod iustum est circa novum annum
 von Hoff: und nuz: Passer. Praef: Christ: Will:
 Resp: Joh: Andr: Craueser. Genae habita.
 27) De officiis iudicis s: contubandi. Praef: Wern:
 Theodor: Martini. Resp: Cass: Henr: Horo: Witebr: habita
 28) Christi: Thomis: quaest: Promissionum Historico
 philosophico iudicium dectas.
 29) Collocaciones: iuris Civ: Romani: cum Recos: s: fuyet
 Rom: Germ: in specie cum ordin: Crim: Cris: V:
 Praef: ~~Joh: Henr: Graft~~ Graft. Resp: Jac: Guilbald:
 Hoetmann de Sittenberg. Thubingiae habita
 30) De Fortuna Festum von Hoff: Graft: Graft:
 Praef: Ernst: Jman: Graft: Resp: Joh: Frid: Wern:
 31) De famosis Libellis vulgatis in Pappille
 Praef: Joh: Bernh: Friesch. Resp: Joh: Id: Fricol:
 Genae habita
 32) De Poena gladii post suspendium, de iud: Jurid: Joh:
 Philippi Freiberi. Erfordiae habita.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

12
CHRISTIANI WILDVOGELII
ICTI, SERENISSIMI FRATR. DUCVM SAXO-VINARIENSIVM
CONSILIARII AVLICI, PANDECT. PROFESS. PVBLICI, CV-
RIAE PROVINC. NEC NON FACVLT. IVRID. ET
SCABIN. ASSESS.

COMMENTATIO IVRIDICA

DE

EO QVOD PENDET
SEV QVOD EST IN
SVSPENSO. 12

Oder:

Vom Aufschub.

IENAE LITTERIS SCHILLIANIS.
M DCCXXXIII.

(6)

15

CHRISTIANI WILBVOGELII
ICHTER...
 KONSTANTIN...
 RAB...
 SCARIN...

CONSTITUTIO INKIDICA

ET

HO QVOD PENNET
 SEV QVOD EST IN
 SVPENSO.

OPUS

SEMI...
OPUS

IN...
 M DCCXXXIII

PRAEFAMEN.

Quod initio vitiosum est, non potest tractu temporis conualescere, regula iuris est certissima, L. 29. ff. de R. I. c. non firmatur. de R. I. in 6. Nam ut tempus non est modus inducendæ aut tollendæ obligationis, L. obligationum 44. §. placet. ff. de O. & A. ita nec fieri potest, solo tempore actus ab initio inualidus ut conualescat, sed necesse est, accedat & superueniat causa vel lex confirmans actum: Esi autem proprie loquendo & in sensu

sensu physico conualescere denotet liberari a periculo mortis, pristinamque recuperare sanitatem, L. 13. L. 16. L. 18. §. 1. L. 19. L. 24. L. 29. ff. de mort. causa donat. Μεταφυσικῶς tamen etiam dicitur de actibus seu negotiis: ☉ sic in sensu iuridico, conualescentia est convalidatio alicuius actus seu negotii. Conualescunt autem non solum actus ab initio nulli, (qualis est, e. g. alienatio bonorum minoris a tutore sine decreto iudicis facta, quæ etsi ipso iure nulla sit, per ratihabitionem tamen, vel quasi ratihabitionem conualescit, L. fin. C. si min. mai. fact. alien. sine decret. fact. rat. hab.) Sed etiam actus, qui sunt in pendenti: de quibus in L. 169. §. 1. ff. de R. I. dicitur, quod non habeantur pro iis, quasi sint. Ex qua lege 169. concessa mihi facultate conscribendi Disputationem, materiam hanc: **DE EO, QVOD PENDET,** seu **QVOD EST IN SVSPENSO:** cum late pateat per totum ius, pro themate inaugurali publicæ excursioni expono; Quod ut successu auspicato fiat, accedo fontem originemque omnis sapientiæ & veritatis, Deum T. O. M. a quo omnium rerum bonarum principia sunt ducenda, & sine cuius Numine nihil faustiter ac feliciter suscipi, agi & perfici potest, eumque ex imis animi penetralibus supplex precor, velit largiri vires, & conamina firmare, ut bene cedat opus.

CAP.

CAP. I.
EXHIBENS
NOMINIS EXPLICATIONEM ET
DESCRIPTIONEM.

§. I.

Invocato subsidio sanctissimæ Trinitatis, oportunitus me facturum arbitratus sum, quoniam quæstio, quid nominis, debet præcedere quæstionem quid rei, ut facit Crus in *L. 1. ff. de instit. & iur. & Aristot. 2. post. c. 2. & 24.* si a vocabuli Etymologia, Synonymia atque homonymia, Dissertationis huius initium assumerem, accingendo me dehinc ad eiusdem vocabuli descriptionem, quæ, ut inquit Bald. post Aristot. in *L. 1. ff. de usufr. rei substantiam* declarat.

§. II.

Etymologiam quod spectat, facilis est pro ratione originis huius vocabuli expositio; Et quidem *pendere* dicitur a *pendeo*: *suspensum* autem a *suspendere*, quod descendit a præpositione *sub* & verbo *pendo*; Venio nunc ad homonymiam, habent autem prædicta vocabula va-

A

rias

rias significaciones: 1. Pendere dicitur, quod aliunde proficitur, manat, sustinetur, *L. 66. §. 2. ff. ad Scr. TREBELLIAN. pr. Inst. de perpet. & temporal. act. 2.* Alia significatio occurrit in *L. 12 §. 5. ff. de usufr. & L. 61. §. 8. de furt.* vbi fructus dicuntur *pendentes*, id e. qui solo cohaerent, & terra adhuc continentur, *add. L. 27. pr. de usufr.* (vbi vt & in *L. 26. §. 1. de furt. L. 40. de act. emt. & L. 7. §. 15. solut. matrim. fructus pendentes dicuntur etiam stantes) L. 44. ff. de R. V. L. 15. pr. ff. de pignor. L. 61. §. 6. que in fraud. creditor.* Quo sensu & pendens vindemia dicitur, i. e. nondum lecta, *L. 25. ff. de act. empr. & pendens oliua, L. 39. §. 1. de contrab. emt.* Sic quoque *Suspensum* varie dicitur; 1. videlicet, quod excedit domos, vel ultra eas extenditur, dicitur *suspensum*, quod si ceciderit & alicui nocuerit, vel damnum intulerit in via publica eunti, tenebitur dominus domus illius, de qua damnum illatum est, *tit. ff. de his qui deiec. vel effud. per tot.* Et bona, quæ venalia pendunt in tabula proscripta, Seneca dicit *suspensa*. 2. Qui dubitat, animi pendens seu *suspensio* esse animo dicitur. 3. Hoc vocabulum occurrit in iure Canonico, vbi Clericus seu minister Ecclesiæ, cui ob culpam suam interdicitur vsus & exercitium officii vel beneficii sui, aut alterius functionis Ecclesiasticæ, vocatur *suspensus*; LANCELOT. *L. 4. t. 15. §. 4.* 4. *Suspensus* vocatur, cui vita laqueo ademta est. 5. Et postremo pendere vel in *suspensio* esse idem significat ac differri, denotatque id, ad cuius perfectionem adhuc aliquid amplius desideratur: Sic dicitur *suspensio* & pendere actus, *L. 61. ff. commun. pred. & sententia* per appellationem *suspensio*, Synonymice autem vsurpan-

pantur pendere, in suspensio esse, in pendenti esse, prout videre est in *L. 35. ff. de iudic. L. 12. §. 5. L. 25. §. 1. de usufr. L. 8. & L. 19. pr. de reb. credit. L. 1. §. 1. de SCR. MACED. L. 43. §. 10. de edilit. Edict. & aliis pluribus locis.*

§. III.

Considerata iam nominali significatione, sequitur realis: Potest autem describi id, quod pendet vel in suspensio est, quod sit, *ad cuius perfectionem plenam adhuc aliquid amplius desideratur*, sicque pro conditione casus postea incidentis exitum suum sortitur vel non: aut ita: *Cuius incertus euentus adhuc expectatur*, illudque tractu temporis, quod non a nostro simpliciter dependet arbitrio, sed ex rerum conditione naturaue, imo maximam partem ex legis prouisione, mensuram accipit, vel potitur vel non; Quare & in *supr. dict. L. 169. §. 1. de R. I.* dicitur, quod pendet, non est pro eo, quasi sit.

§. IV.

Hiscæ præmissis ad specialiora & utiliora nunc tendo. Ut autem ordine progrediar, methodo ab Imperatore in Institutis obseruata utar, acturus 1. quatenus pendere vel in suspensio esse, ingreditur *jus personarum*, 2. procedendo ad *jus rerum* quatenus in hoc sese exerit, & 3. de *actionibus*, quatenus pendent, seu suspenduntur dicendo.

CAPVT II.

DE IVRE PERSONARVM, QUATENVS PENDET.

§. I.

Ius personarum explicatur per diuisiones, quarum prima, summa & principalis hæc est, quod omnes

A 2

ho-

homines aut liberi sint aut serui, *pr. I. de iur. person. L. 3. ff. de stat. hom.* Et est hæc diuisio ex conditione hominum absoluta, quatenus sc. in societate inter gentes sunt, seu ex statu libertatis: Status enim hominum, ut ex *L. ult. ff. de c. dem.* inferitur, triplex est, Libertatis, Ciuitatis & Familiæ; Et Libertas quidem est naturalis facultas eius quod cuique facere libet, nisi si quid vi aut iure prohibetur § *I. I. de iur. person. l. 4. pr. ff. de stat. hom.* Et si autem Libertas hæc ex subtilitate iuris amittatur captiuitate, & sicut quæ cælo, terra, marique capiuntur, fiunt occupantium, *L. 1. §. 1. ff. de acquir. rer. dom.* ita capti ab hostibus in eorum redigantur potestatem, *L. 24. de captiv. & postlim. reuers.* omniaque iura ciuitatis cum libertate amittant, siquidem ciuis esse non poterat, nisi liber, qua libertate amissa ex consortio humano quasi quis eximitur *L. 32. de R. I.* Humanitatis tamen est, & communis utilitatis ratio exigit, istis, qui sc. necessitate captiuitatis inuiti abducti sunt, (non vero transfugis, nam pro hoste, non pro militibus habentur, ac propterea supplicio afficiendi, *L. 7. ff. de captiv. & postlim. reuers.* quia malo consilio & proditoris animo patriam reliquerunt, *L. 19. §. 4. eod.* nec his qui armis victi hostibus se dederunt, nam volentes se hostibus subiciunt, *L. 17. ff. d. t.*) contra istam subtilitatem iuris ciuilem subuenire; Et quidem naturali æquitati introductum est, ut qui pro reipubl. salute pugnaverant, bellicaque calamitate capti per iniuriam ab extraneis detinebantur, ubi in fines rediissent, pristina iura sua (non etiam ea, quæ sunt facti, ut possessio, *L. 23. §. 1. de acquir. possess. L. 19. ex quibus causis mai. 25. annis in itinere.*)

regr. restit.) recipere, L. 19. pr. ff. de captiv. Et postlim. re-
uers. Vt igitur hoc eo commodius procederet, medium
quoddam introductum fuit, quod duplex erat, nimir.
I. si capti reuersi fuerint ad suos, Postliminii, L. 16. de
captiv. Et postlim. 2. si vero in captiuitate decesserint, Le-
gis CORNELIAE, L. 18. eod. Hac, scil. Lege Cornelia,
cum plenum videretur iniquitatis, quod ii, qui apud
hostes moriebantur, quia in seruitute decedebant, non
potuissent relinquere heredem, inductum est vt qui ita
decessissent, per fictionem habeantur mortui ipso mo-
mento captiuitatis, d. l. 18. L. 12. ff. qui testam. fac. poss. &
bona eorum ad heredes proximos ab intestato, vel ad
scriptos in testamento, si quod ante captiuitatem forte
relinquerunt, deuoluantur §. fin. Inst. quibus non est permis.
fac. testam. L. 22. pr. de captiv. Et postl. reuers. L. 1. C. eod.
L. 28. de vulgar. Et pupill. substit. Postliminium autem, quod
tempus captiuitatis cum tempore reditus coniungit, tol-
lendo medium tempus, fingeat captum, ab hostibus re-
uersum, quasi nunquam captum semper in ciuitate man-
fuisse, L. 16. de capt. Et postlim. reuers. L. 5. §. 1. L. 12. §. eod.
vnde captiuo conseruantur omnia iura, quæ, imo ipsa
libertas, dum expectatur postliminium, non tam sublata
quam suspensa sunt, Illustr. STRVV. Ex. 50. th. 39. PEREZ.
ad Cod. L. 8. t. 51. n. 51. n. 2. ZOES. ad d. t. ff. n. 5. Sic quo-
que statuta & destinata in tempus vel conditionem li-
beras dicitur in suspensio esse, L. 15. ff. de noxal. act. L. 25.
§. 1. de liberal. causa, L. 81. §. 9. de legat. 1. l. 9. §. 1. de option.
leg. l. 2. si is qui testam. liber. Et quibus hoc modo liber-
tas data est, interea dum dies vel conditio expectatur,
statu liberi appellantur, l. 1. de statu liber.

A 3

§. II.

§. II.

Oppositum libertatis, seruitus sc. cum iam apud Romanos magis magisque ad humanitatem redacta & tolerabilius reddita, hodieque in Christiano orbe aut fere nullas egerit retinueritue radices, merito ea eiusque annexis prætermittis ad vltiora propero: fit itaque secunda personarum diuisio, quæ sc. est ex conditione hominum relata, & quidem quatenus respicit familiam, (nam iuxta conditionem hominum relata, quatenus respicit ciuitatem certam, personæ distinguuntur in peregrinos & ciues, *l. 17. ff. de stat. hom.*) seu quæ est ex statu familiæ, hæc est, quod quædam personæ sui iuris sint, quædam alieno iuri subiectæ, *pr. j. de his qui sui vel alien. iur. l. 1. pr. ff. eod.* Sui iuris dicuntur patresfamilias & matresfamilias, *l. 4. d. r.* Quæ alieno iuri subiectæ, aliæ sunt in potestate parentum, aliæ in potestate dominorum, *d. pr. I § l. r. ff. de his qui sui vel alien. iur.* Consistebat autem hæc potestas dominorum seu dominica in iure vitæ ac necis, & in acquisitione rerum; Sed quemadmodum serui status quandoque in suspenso esse poterat, *l. 86. §. 2. de legat. 1.* ita & potestas dominica, arg. desumpto a correlatis, quod enim valet in vno correlatorum, valet etiam in altero. Atqui dominus & seruus sunt correlata, Ergo. *add. l. 22. §. 3. ff. de captiu. §. possim reuer.* Patria potestas est ius patri comperens, liberis legitimis, qui in eius familia sunt, imperandi, quoad personas & res eorundem ad communem familiæ vtilitatem *l. 3. C. de patr. pot. §. 1. l. per quas pers. cuique acquir.* Consistit itaque hoc ius patriæ potestatis in persona liberorum & rebus eorundem;
Ratio.

Ratione personæ patri filius est subiectus, & ex lege Romana patri ius vitæ ac necis in liberos competebat; Sed hodie, vt dominorum in seruos, l. 1. § 2. ff. de his qui sui vel alieni iur. §. 1. I. eod. l. vn. C. de emendat. seruor. ita & parentum in liberos coarctata est potestas, quia ea in pietate magis quam atrocitate consistere debet, l. ult. C. de patr. pot. l. 11. ff. de liber. & posthum. l. 5. ff. ad l. pompeii. de parricid. in locum itaque iuris vitæ ac necis, quod rectissime patribus ademptum est, ob exempla peiora, & quia finem societatis patriæ egreditur, vt latius docet ARNISAEVUS l. 1. polit. c. 4. solummodo concessa eis in transgressorem moderata castigatio, & ius terminandi controuersias domesticas, l. 3. § 4. C. de patr. pot. l. 17. pr. de furr. Ratione rerum liberi iure antiquo quicquid acquirebant, parentibus acquirebant, §. 1. I. per quas pers. cuique acquir. iure autem nouo sub distinctione peculiorum acquirunt, d. §. 1. ibique Vinn.

§. III.

Vt autem quoad præsentem materiam hoc ius patrum, vti vocatur l. 132. pr. ff. de V. O. considerem, sciendum quod illud quandoque sit in suspenso, ita vt pater non possit dicere, se habere patriam potestatem vel non habere: Si enim filius neposue ab hostibus captus fuerit, ius patriæ potestatis propter ius postliminii, de quo vid. §. 1. huius capit. pendet, §. 5. I. quibus mod. ius patr. pot. solu. l. 16. ff. de captiu. & postlim. reuers. WESENB. ad d. 2. n. 8. Sic ius quoque liberorum, si ab hostibus captus fuerit parens, est in pendenti propter ius postliminii, d. §. 5. I. § l. 22. §. 2. ff. de captiu. & postlim. reuers. quare, si quis capiatur ab hostibus, hi, quos in Potestate habuit,

buit, in incerto sunt, vtrum sui iuris facti an adhuc pro filiis familiarum computentur, *l. 12. §. 1. ff. d. t. l. 2. §. 3. vnde legitimi*; Hinc etiam est, quod Vlpian respondit, non posse ei, cuius pater in potestate hostium est, tutorem dari, *l. 6. §. ult. de tutel.* qui recte vtrique daretur, si filii interim pro iis, qui sui iuris sunt, haberentur, *VINN. ad cit. §. 5. quibus mod. ius patr. pot. solu.*

§. IV.

Acquiritur hæc potestas patria tum procreatione liberorum ex iustis nuptiis, *pr. I. de patr. potest.* tum legitimatione, *§. ult. I. de nupt.* tum adoptione, *pr. I. de adopt.* Rectius autem pro prima causa naturali patriæ potestatis constituitur procreatio ex iustis nuptiis, quam ipsæ nuptiæ, cum æque immediate funder patriam potestatem, atque legitimitas & adoptio: Nuptiæ enim talis causa non sunt: non naturali ratione, quia positæ nuptiis, non statim ponitur patria potestas: Non ciuili, quia iuxta *pr. I. de patr. pot.* illi demum liberi patriæ potestati subiacent, qui procreati sunt, sed tantum sunt causa sine qua non, *§. 12. de I. de nupt.*

§. V.

Quoniam itaque procreatio non potest esse sine nuptiis, de his quædam saltem pro instituto nostro, postquam de sponsalibus, per quæ ad matrimonia s. nuptias deuenitur, quatenus illa pendent, actum est, adducenda veniunt. Sunt autem sponsalia mentio & repromissio futurarum nuptiarum, *l. 1 ff. de sponsal. c. nostrates. 30. q. 5.* Et contrahuntur, missis aliis diuisionibus, circa quas sponsalia cadere possunt, vel pure, vel uti, ego te accipiam in vxorem, & ego te in maritum, *cap.*

cap. pen. X. de sponsal. vel in diem, cum quis intra certum temporis spatium aliquam se ducturum in vxorem conuenit, hac vel simili forma: accipiam te in vxorem, si intra tale tempus volueris, c. sicut 22. de sponsal. vel sub conditione, t. r. X. de condit. apposit. his aut similibus verbis; Ego te in vxorem accipiam, si tantum dotis nomine dederis, vel si consentiat pater, l. 3. §. 6. de condit. apposit. De sponsalibus pure contractis & in diem, vid. MOZZIVS, de contract. tit. de diuis. sponsal. n. 12. §. 13. add. Magnif. D. STRVV. Ex. 29. rhes. 9. Sponsalia autem sub conditione contracta sunt in pendenti, quousque conditio impleatur, PEREZ. ad C. tit. de sponsal. n. 5. qua eueniēte demum obligationem aut effectum aliquem publicamque iustitiam inducunt, c. vnice circa pr. iunct. §. fin. de sponsal. in 6. aut nisi postea consensus de presenti intercedat, aut copula carnalis inter sponsum & sponsam subsequatur; his enim casibus videntur a conditione appoita recessisse, & consensisse in matrimonium, c. 5. §. 6. d. condit. apposit. nec contrahens sponsalia sub conditione compellitur matrimonium consummare ante conditionis euentum, c. super eo 5. de condit. apposit. Sed prædicta intelligenda sunt de conditione (de cuius multiplici varietate, & quod non quæuis conditio negotium suspendat, videri potest. MOZZIVS r. de contract. tit. de diuis. sponsal.) honesta ac possibilis de futuro, quæ proprie dicitur conditio, & negotium suspendit. L. 37. §. 39. ff. de reb. credit. l. 10. de condit. instit. ad DESSEL. L. 4. tit. 5. §. 4.

§. VI.

Expositis iis, quæ præcedere solent, ad ipsas nunc venio nuptias s. matrimonium, quod etiam in suspenso esse

B

esse

esse posse patet exinde, quia sub conditione potest contrahi, textus in *c. super eo. de condit. apposit.* Condicio enim, ut præcedente §. dictum, omne negotium suspendit; add. *z. o. s. ad ff. tit. de rit. nupt. m. 5.* Ad hoc autem, ut conditio quælibet suspendat matrimonium, septem requiruntur, quæ ponit ANGEL. de CLAVAS. & refert SYLVEST. de PIER. in hoc inter se concordantes *in suis summis, in verbo, matrimonium*; Et primum est, ut conditio sit apposta in principio: nam si primo esset matrimonium contractum pure, & postea apponeretur conditio, non posset id suspendere vel rescindere, *c. dixit. 3. q. 1.* facit, quod notet ANTON. & PANORM. *in c. 1. de condit. appof.* Secundum, quod in conditionem uterque expresse conferat, quare si vnus ponat conditionem, si alter expresse non consentiat, quamuis taceat, erit matrimonium purum, ut *c. fin. de condit. appof.* & teneret matrimonium; licet conditio esset contra substantiam matrimonii secuta copula, ut notat Innocent. & Panorm. *in d. c. fin. e. aliquando 32. q. 2.* Tertium, quod conditio non sit necessario futura, esset enim statim matrimonium, quia talia futura iam sunt præsentia in suis causis, secundum Dium THOM. *in 4. distict. 29.* aut quod non sit turpis vel impossibilis, quoniam habetur pro non adiecta, excepta illa, quæ est contra substantiam aut bona matrimonii. Quartum, quod non interueniat consensus de præsentibus absolutis post conditionem & ante eius euentum, ut *in c. super tuas. de condit. apposit.* Quintum, quod non interueniat carnalis copula ante eius conditionis euentum, quia sic statim erit matrimonium. Sextum requisitum, ad hoc, ut conditio quælibet suspendat matrimonium, est, ut conditio sit proprie, non modus, qui si est possibilis & honestus, non suspendit ma-

ma-

matrimonium, vt conditio, quia de natura modi est, vt posterius impleatur: tenetur tamen implere celebrato matrimonio is, cui imponitur, vid. Dom STRVV. *Ex. 29. ib.* §. vbi etiam de modo impossibili & turpi, aliisque distinctionibus agit. Septimum est, vt conditio non sit de presenti, vel de præterito, sed de futuro, quia, si non est de futuro, non est proprie conditio, *l. 10. de condit. & instit.* adde octauum & vltimum, vt conditio sit possibilis & honesta, quia sit turpis, habetur pro non adiecta, *c. fin. de condit. apposit.*

§. VII.

Cum hætenus dictum de prima parte diuisionis supra §. 3. positæ scil. de personis, quæ alieno iuri subiectæ, sequitur nunc altera pars dictæ diuisionis, nimirum personæ, quæ sui iuris sunt. Ex his autem quædam sunt vel in tutela, quædam in cura, quædam neutro iure tenentur, *pr. l. de tutel.* Tutela defertur vel testamento, hinc testamentaria: vel lege, quæ vocatur legitima: vel publica autoritate ab eo, qui ius dandi habet, & hæc dicitur datiuæ, *l. 52. C. de Episc. & Cleric. l. 5. C. de auctorit. prest.* Primus assignatur legitiuus testamentariæ, quæ quamdiu speratur, legitima cessat, *l. 11. ff. de testam. tutel. l. 9. §. 1. ff. de tutor merito enim parentum statur voluntari qui liberis suis recte prospicere præsumuntur, l. 3. §. 1. ff. de adm. & peric. tut. Nou. 118. c. 5.* Et pietas paterni nominis pro liberis consilium capit, *l. 22. §. 4. ad L. Iul. de adulter. l. 67. ff. de rit. nupt.* Etsi autem tutor delatam tutelam statim, ex quo scit, se tutorem datum, gerere & administrare debeat, *L. 1. pr. ff. de adm. & peric. tut.* multa tamen sunt impedimenta, quo minus in præsentia tutelam capeßat, & manet ea interim in suspensio; Sic si furiosus vel minor 25. annis tutor testa-

mento datus est, recte videtur datus, quia autem ille nullum, *L. 5. de R. I.* hic imperfectum iudicium habet. *l. 1. pr. ff. de minor.* sicque ipsimet aliorum defensione indigent, pupillum defendere non possunt, *§. 13. l. de excusat. tut.* nec ferendum, eundem esse tutorem, & sub alterius tutela constitui, quod sædam nominum & reorum confusionem importare ait Imperator, *l. ult. C. de legit. tut.* sed potius vnumquodque quod ad se gubernandum suapte vi non sufficit, id præstantioris alicuius ductu regatur, & gubernetur, *§. pen. l. de attil. tut.* Interim non ita omnino inutilis hæc testamentaria datio est, sed est in suspensio, & ille tutor tunc erit, cum compos mentis vel furere desierit s. sapere coeperit, *§. 2. l. qui testam. tut. dar. poss. l. 11. ff. de tut. l. 10. §. 3. ff. de testam. tut.* Hic sc. minor 25. annis autem tutela oneratur post legitimam ætatem, vel cum maior 25. annis fuerit factus, *d. §. 2. §. l. 32. §. 2. in fin. ff. de test. tut.* Verumtamen pendente conditione vel medio tempore vtroque casu tutor a magistratu dabitur, *§. 1. l. de attil. tut. l. 11. pr. ff. de testam. tut.*

§. VIII.

Porro tutela testamentaria quandoque etiam suspenditur vel ob conditionem, sub qua tutor testamento datus est, *§. 1. l. de Attil. tut. l. 11. ff. de test. tut.* quippe quæ actus omnes suspendit, *§. 41. de V. O.* vel quod tutor dictus datus est ex die *d. §. 1.* vel pure quidem, sed ubi aut effectus testamenti adhuc pendet, hæreditate forte nondum addita *l. 10. pr. de test. tut.* quamdiu enim pender aditio hæreditatis, tamdiu quoque in suspensio sunt omnia, quæ in testamento scripta sunt, atque vt adita demum hæreditate confirmantur, ita ea non adita vna cum testamento corrumpunt, *l. 9. de test. tut. l. 8. §. 16. de inoff. test.* aut quod tutor ab hoste captus

captus sit, §. 2. *I. de artil. tut.* Captiuitas enim non tollit, sed suspendit saltem ius ciuitatis propter ius postliminii, cuius virtute reuerfus eam recipit, §. 5. *I. quib. mod. ius patr. pot. solu.* Et his casibus itidem medio tempore pupillis prospicitur a magistratu, & alius datur tutor, *l. 11. de testam. tut. l. 9. §. 2. de tut. & rat. distr. §. 1. I. de artil. tut. add. illustr. STRVV. Ex. 31. §. 8. ZOES. ad ff. tit. de tutor. & curator. dat. ab his, qui ius n. 3.*

§. IX.

Cessante testamentaria tutela, quæ potior est, *l. 11. ff. de test. tut.* sequitur legitima, quæ immediate a lege proximis pupilli successoribus deferretur, *l. 1. pr. de legit. tut. pr. I. de legit. agnat. tut.* Et dicitur legitima non oppositiue, quasi testamentaria & datiuæ essent illegitimæ, sed quia immediate ex lege oritur, cum hæc saltem mediate, mediante sc. testatore vel magistratu ex lege proueniant. Sed hanc tutelam similiter in suspenso esse posse, ex sequenti exemplo patescit; v. gr. in §. vn. *I. de legit. patron. tut.* dicitur: Plerumque, vbi successione est emolumentum, ibi & tutela onus esse debet. Sed quaeritur, si legitimus tutor esset apud hostes, an inferioris gradus agnato tutela possit deferri? Resp. quod non, sed tutela legitima pendet propter ius postliminii: quamdiu enim speratur postliminium legitimi tutoris proximi, tamdiu non admittitur ad tutelam alius agnatus remotior, sed interim tutor a prætoro datur, *l. 1. §. 2. ff. de legit. tut.* non curator, nam propter incertum euentum tutoris redituri, quo plenius pupillo prospiceretur, tutorem potius quam curatorem dari placuit, *arg. l. 17. §. 1. de appellat.* At legitimo tutore capto atque apud hostes mortuo, agnatus proximus tutelam in prætorio tutore finitam excipiet, *arg. l. 9. §. 2. de tut. & rat. distrab. l. 11. §. 3. de test. tut. §. 2. I. de artil. tut.*

B 3

§. X.

§. X.

Tutelam testamentariam & legitimam, de quibus hactenus, nunc excipit Darius: Nam sicuti, quando testamentarius tutor adest, non admittitur legitimus, sic deficiente testamentario & legitimo admittitur darius, *pr. I. de artil. tur.* Sed explicationi huius tutelæ, quoad descriptionem, Auctorem, quis scil. constituat tutores, subiectum, obiectum & alia, diutius inhære non duxi operæ pretium, cum ea omnia latius explicata sint a Dd. inter quos videri potest laudatus Dn. STRVV. *Ex. 30. th. 28. & seq.* Hoc saltem circa hanc tutelam dariam adducam, quod illa quoque dubii euentus causa suspendatur, vt patet ex *l. 17. ff. de tutor. & curat. dat.* ibique GOTHOF. *lit. g.* scribit enim Pomponius in illa lege, *ei, qui de statu suo litigat, tutorem dari posse, & verum est, vt ita denam teneat dario, si liber est.*

§. XI.

Quia in §. 7. supra dictum, quod personæ sui iuris sint vel in tutela, vel in cura; ideo post tutelam nunc de cura agendum venit. Est autem cura vis ac potestas administrandi bona eius, qui ipse ob ætatem, vel mentis aut corporis vitium, vel ob aliam causam rebus suis præesse nequit, *pr. I. de Curat. §. 3. 4. & 5. eod. l. 1. pr. & §. 1. ff. de curat. furios. l. 6. §. 4. de tur.* Personæ igitur, quibus curator datur, sunt vel minores 25. annis *pr. I. de curat.* vel etiam maiores 25. annis, vt furiosi & prodigi, *§. 3. eod. it. mente capti, surdi, muti, & qui perpetuo morbo laborant, §. 4. eod.* Quando enim legitimam ætatem compleuerunt, vel conualuerunt, vel mores frugales recuperarunt, cura finitur. *l. 1. de curat. furios. & aliis extra minor. dand.* Hoc tamen de curatore furiosi sine distinctione non est asserendum: Si enim furiosus simpliciter sanam mentem receperit, cura cessat, *L. 2.*

L. 1. pr. ff. de curat. furios & aliis. Si autem dilucida interualla habeat, licet interim omnia facere possit, quæ sanis hominibus competunt, cura tamen hæc non finitur, ne sit necesse, sapius curatorem constituere & assignare, sed dilucido furiosi interuallo suspenditur, *l. 6. C. de curat. fur. vel prodig. ibique COTHOFER. lit. g.* quare morbo redeunte iterum effectum habet, *d. l. 6. vid. ZOES. ad ff. de curat. furios. & aliis n. 4. PEREZ. ad C. de curat. furios. n. 14.*

CAPVT III.
DE IVRE IN RE, QVATENVS
PENDET.

§. I.

Absoluta ea parte, quæ est de iure quod in personis habemus, ratione suspensionis: eadem ratione nunc ingredior secundam, quæ est de iure Rerum; Quod est facultas circa rem, quæ vel res ipsa affecta est, vel persona obligata: Et est duplex, aliud ius in re, aliud ius ad rem, *l. 19. de damn. infect. l. 2. de pollicitat. l. 25. de O. & A. ius in re* definitur potest autoritate *Gl. in c. capitulo vs. affectum de concess. pr. ebend. in 6.* Ius circa rem constitutum, quod rem ipsam afficit; Quinque autem iuris in re sunt species, 1. Dominium, *l. 23. ff. pr. de R. V. 2. Seruitus, 3 Pignus. 4. Possessio, l. 13 §. 2. de iud. 5. Hereditas, l. 5. §. 5. ff. de his, qui deiec. vel effud.* Princeps ac excellentior omnium species est Dominium, quia cætera iura in rem virtualiter comprehendit, *CVDELIN. de iur. ne iuss. l. 2. c. 1. n. 2.* De hoc dominio ea tantum afferam, quæ ad institutum nostrum faciunt, nec ab eo aliena sunt; Quæritur itaque, an is, ex cuius materia
ali-

aliquis in suo solo ædificauit perdat dominium materiæ?
 Rs. Licet omne, quod solo inædificatur, solo cedat, proptereaque ædificator intelligatur dominus ædificii, §. 29. *I. d. R. D. l. 39. de R. V. l. 7. §. 10. de A. R. D.* & consequenter ipsius materiæ dominium consequatur propter qualitatem illius per adiectionem immutata[m] & quasi extinctam, *l. 23. §. 2. de R. V. l. 26. §. 1. de A. R. D. §. 26. d. R. D.* nihilominus tamen Dominus materiæ non desinit dominus eius esse, §. 29. *I. de R. D.* sed dominium illius, cum (licet tantisper neque vindicare eam possit, neque ad exhibendum de ea re agere, sed data sit in eum, qui iunxit, actio de tigno iuncto ad tigni æstimationem, & quidem in duplum, §. 29. *I. de R. D. l. 1. de tign. iunct. l. 23. §. penult. de R. V.*) eam diruto ædificio, quò continuo in pristinam causam reuertitur, vindicabit, nisi fuerit duplum iam consecutus *d. §. 29. §. l. 23. §. ult. l. 43. l. 59. de R. V.* potius in suspenso mansisse, quam extinctum esse dici potest, FRANZK. *ad pr. n. 17. j. quibus alien. lic. vel non*; Idem dicendum de eo, qui ex sua materia in alieno solo ædificauit bona fide, is enim, quamuis ædificium, quod posuit, solum sequatur, ac per hoc dominum soli, materiæ tamen proprietatem non amittit, *arg. §. 30. l. de R. D. in verb. vtiq[ue] si non ignorabatur.* Et ideo, licet manente ædificio nullam de materia neque actionem neque exceptionem habeat, quibus consequi possit, vt materia separetur & sibi reddatur, propter *L. XII. r. ab.* De æstimatione tamen (qua ratione autem illam & impensas seruare possit, hic excutere non est locus:) ei consultum est, & ædificio diruto poterit ipsam materiam vindicare, *l. 2. C. de R. V.*

§. II.

De plantatione notum est, quod planta, quam quis
 in

in suo vel alieno solo posuit dummodo radices egerit, iure
 foli eius sit, cuius est solum, §. 31. *I. de R. D. l. 7. §. ult. l. 26.*
§. pen. de acquir. rer. dom. l. 5. §. 3. de R. V. l. 9. §. 2. de damn.
insect. Sed an Dominus plantæ eam, si rursus eruta sit, vindicare
 possit, adeo ut dominium plantæ eo usque in suspensio
 fo fuisse dici possit? quæritur: Et Resp. Proprietatem
 plantæ, uti semel radices egerit, ita commutari, ut nec
 eruta postea ad priorem dominum reuertatur, nec ab eo
 possit vindicari, *l. 26. §. 2. ff. de A. R. D.* quod ratio non per
 mittat, alterius intelligi plantam, quam eius, in cuius fun
 do alitur, §. 30. *I. de R. D.* quamobrem nec ei consilium est,
 ut domino mater æ, quæ iuncta est alieno ædificio, quippe
 quam dominus, cum eadem maneat, & suo sensu eiusdem,
 diruto ædificio vindicare potest, *l. 2. C. de R. V. Arbor au*
tem, quæ in aliena terra coaluit, non manet eadem, sed no
uo alterius terræ alimento quasi noua vel enata videtur,
l. 26. §. ff. de A. R. D. Idemque iuris est in satis alienis in suo,
 aut suis in alieno, & eadem ratione, ut planta solo alieno,
 in quod iniecta fuerunt, cedere dicuntur, §. 32. *I. de R. D. l.*
9. pr. de A. R. D. et si (in quo satis a planta differunt,) radi
 ces nondum egerint, *l. 14. de donat.* quia solum ad se trahit
 semen, in percipiendis enim fructibus magis corporis s.
 foli ius, ex quo percipiuntur, quam seminis, ex quo oriun
 tur, aspicitur, *l. 25. pr. & §. 1. de vsur.*

§. I. I.

Dominium non solum per nosmetipsos, verum etiam
 per alios, inter quos quoque numerantur serui, in quibus
 vsu fructum habemus, acquiri, patet ex *pr. I. per quas per*
son. cuique acquir. Sed cum interdum in pendenti sit, cui
 acquirit seruus, in quo alterius vsu fructus est, ut puta si
 seruum emit, & ei traditus sit, antequam pretium soluat,
 C
 pro

pro quo tamen tantummodo satisfecit, quæritur, cuius interim sit? Et scripsit Iulianus, in pendenti esse Dominium eius, donec pretium numeretur, numeratio enim declarabit cui sit acquisitum, & cum ex peculio, quod ad fructuarium pertinet, soluerit, retro fructuarii fuisse intelligitur feruus: Cum vero ex eo peculio, quod proprietarium sequitur, soluerit, proprietarii fuisse videtur, *l. 25. §. 1. l. 12. §. 5. in fin. de usufr. l. 43. §. 2. de A. R. D. l. 18. in fin. de stipul. seru.* Sic quoque dominium earum rerum, quas peculiari nomine serui captiuorum possident, in suspenso est, nam si domini postliminio redierint, eorum facta intelliguntur, si ibi decesserint, per legem Corneliam ad heredes eorum pertinebunt, *l. 22. §. 3. de captiv. & postlim. reuers.* Postremo huic §. annectere placuit quæstionem hanc de dominio fœtus, ex quo is, qui gregis usumfructum habet, in locum demortuorum capitum, alia submittere debet, *§. 38. l. de R. D. l. 68. §. ult. de usufr. cuius sc. fit fœtus quamdiu submittantur & suppleantur capita, quæ demortua sunt? Et R. esp. in l. 70. §. 1. de usufr. in pendenti esse eorum dominium, vt si submittantur, sint proprietarii, si non submittantur, fructuarii add. l. 12. §. 5. in fin. de usufr.*

§. IV.

Quid de dominio dotis in præsentia materia dicendum, an sc. illud suspendatur, paucis examinabo; Præsciendum autem est, dominium rei marito in dorem datæ permanere apud vxorem, vt patet ex *l. 75. ff. de iur. dot. & l. 30. C. eod. l. 7. §. 12. l. 24. §. 5. solut. matrim. l. 71. de eviction.* & ita iudicium refert CARPZ. p. 2. C. 42. def. 19. *Die weil aber dennoch bemelte Wittwe albercit bey des Mannes Leben domina dotis gewesen: Sic in l. 4. de collat. bon. dos dicitur esse in bonis vxoris, item proprium mulieris patrimonium, seruans*

ma

matrimonii oneribus, l. 3. §. 5. de minor. l. 20. C. de iur. dot. vnde & Theſaurus in fundo dotali inuentus non pertinet ad maritum, ſed pro media tantum parte ei cedit, quaſi in alieno inuentus, l. 7. §. 12. in fin. ſolut. matrim. ANTON. FABR. in C. l. 4. t. 41. def. 39. u. 34. ſtatuit, viduam viuente adhuc marito fundi dotalis dominam exiſtere, adeoque non iure hereditario illud a marito conſequi, quod confirmat etiam præiudicium apud CARPZ. p. 2. C. 37. def. 2. Die weil aber dennoch bemelte Wittwe diſſals nicht ihres Mannes Erbin worden, ſondern allbereits bey ſeinen Leben das *dominium* an ſolchem Hauſe gehabt, &c. Facit huc, quod periculum & caſus fortuitus fundi dotalis ad mulierem pertineat, l. 6. C. de pign. act. l. 23. de R. I. prout itidem teſtatur ſupra citatum præiudicium apud CARPZ. p. 2. C. 42. def. 19. allegatum, vti. vb. dannenhero auch ſie die Gefahr und *caſum fortuitum* tragen müſſen, &c. Maritus autem de dolo, lata & leui culpa, ſi res dotalis deterior facta ſit, obligatur, l. 17. pr. de iur. dot. l. 25. §. 1. l. ult. ſolut. matrim. l. 5. §. 2. commodat. Quoniam nunc ex dictis ſatis perſpicuum, vxorem eſſe dominam dotis, hoc tamen *dominium* vim ſuam conſtante matrimonio per omnia exerere non poteſt, ſed Imperator illud ad tempus matrimonii conſtantis reſtrictum, & haſtenus quaſi ſuſpenſum eſſe voluit, non ſecus, ac *dominium* illius, qui apud hoſtes eſt, pendet, vel ex cuius materia in alieno ſolo ædificio fuit, quod durante ſeruitute & ædificio videtur ſaltem, non reuera eſt extinctum, ſed ciuili quadam ratione ſuſpenſum, §. 29. l. de R. D. Licet enim maritus vere & naturaliter dominus dotis non ſit, ſubtilitate tamen legum habetur dominus quoad quosdam effectus administrator, quos legumlatores per maritum, tanquam caput familiae expeditos voluerunt, quales ſunt ante legem iuliam, alienatio, & poſt

C 2

& poſt

& post illam hodie vindicatio, *l. 9. C. de R. V. Fructuum perceptio, l. 8. de Iur. dot. & similia.*

§. V.

Alteram speciem iuris in re, seruitutem sc. nunc agredior: Quæ est ius in re aliena ad alterius utilitatem constitutum *l. 1. ff. de Seruitutib. l. 13. §. 1. l. 19. pr. de damn. infect. pr. Inst. de usufr.* Nemo autem potest prædio seruitutem vel imponere vel acquirere, nisi qui habet prædium, h. e. qui prædii dominus est, *l. 1. §. 1. l. 5. §. 6. commun. præd. l. 8. eod. §. 3. I. de S. R. & V. P. obtare hic videtur, quod traditur l. 10. de seruitut. præd. rustic. l. 2. §. 1. de S. P. V. futuro quoque ædificio seu nondum ædificato seruitutem vel imponi vel acquiri posse, siquidem eius ædificii, quod nondum est, nemo potest dici dominus; Sed facilis responsio est, 1. enim intelligi debet de seruitute promissa, non constituta; 2. de constituta quidem, aut solum quoad actum primum; Magnif. STRVV. *Evolut. controu. Ex. 13. l. bef. 31. add. ZOES. ad tit. de seruit. n. 8. & 9. confer. l. 7. §. 1. commun. præd. ib. ut ita conualescat.* Est itaque hæc seruitus in suspensio, donec ædificium extruatur, in quo consistat, quasi sub tacita conditione constituta; FRANZK. *§. 4. n. 8. Inst. de S. R. & V. P. perinde ut fideiussio pro futura obligatione, cui adhiberi potest, l. 6. §. ult. de fideiuss. §. 3. l. eod. pendet, uti inferius patebit, ex §. 9. c. 4.**

§. VI.

Cum in antecedenti §. dictum, Dominum habere ius seruitutem imponendi rei suæ, *l. 1. §. 1. commun. præd. ideo quaestionem hanc apponere lubet, an Dominus, qui usufructum rei suæ alteri concessit, seruitutem fundo suo imponere possit. Et Resp. quod non, l. 15. §. ult. de usufr. imo ne quidem consentiente usufructuario hoc ei permissum,*
d. l.

d. l. in fn. Dn STRVV. Ex. 12. th. 21. sed hoc ius, seruitutem sc. imponendi est in suspenso, & tum demum ei competit, cum vsusfructus exinguitur & ad proprietatem reuertitur.

§. VII.

Inter seruitutes, & quidem personales, refertur vsusfructus, qui est ius alienis rebus vtendi fruendi salua rerum substantia *pr. I. de Vsfufr.* Fallit autem in hoc, vsusfructu sc. quod *in pr. I. per quas pers. acquir.* dicitur per seruuum domino acquiri: Vsumfructum enim seruus hereditarius inutiliter stipulatur, quamuis ei recte legetur, *l. 26. ff. de stipul. seruor.* Qui tamen, si seruo hereditario ante aditam hereditatem legatus sit, pendet *d. l. 26.* non enim hereditati acquiritur, vt cætera legata, quia in vsusfructu persona domini expectatur, qui vti & frui possit, *l. vn. §. 2. quand. dies vsufr. legat. ced.* sed adita hereditate ad heredem peruenire placet, *l. 18. quibus mod. vsufr. amitt.* quia dies eius non cedit ante, quam adita hereditate, *l. 26. de stipul. seruor. l. un. §. 4. quand. dies vsufr. leg. ced.*

§. VIII.

Pignus, quod tertiam speciem iuris in re constituit, (sumitur alias etiam vel obiectiue pro re oppignorata; vel formaliter pro contractu pignoris;) est ius in bonis creditoris debitori constitutum in securitatem crediti, vid. *Dn STRVV. Ex. 26 th. 3.* Præsupponit autem pignus debitum principale, *l. 10. C. de pignorat. act.* & non solum purum constitui potest, licet debitum sit conditionale, sed etiam obligationi principali puræ accedere potest sub conditione, *l. 13. §. pen. ff. de pign. & hypoth.* Quemadmodum vero, vt antea dictum, conditio omnem actum facit in pendenti esse, ita pignus sub conditione constitutum pendet, donec

conditio existat, quod & dicendum de priori casu, pignore sc. puro & prærenti debito sub conditione constituto: nec enim ante conditionem debiti creditor recte agit *d. l. 13. §. pen.* Sic & pignus futurarum rerum, *l. 15. pr. ff. de pign. & hypoth.* in pendenti est, & tum demum effectum habet. vtilique est, cum in rerum natura esse cœperint, *l. 73. de V. O. l. 186. de R. I. l. 83. §. 5. vers. pro quo ff. de V. O.*

§. IX.

Quarta species iuris in re est possessio, quæ est facultas, insistenti rei cum affectione sibi habendi, *l. 44. pr. de acquirend. vel amit. possess. l. 2. §. 38. ne quid in loc. publ. l. 5. in fin. C. de liber. causa l. 27. de acquire. possess. l. 67. pr. de furt. l. 3. §. 1. pr. de acquire. possess. l. 3. C. eod.* Et acquiritur possessio per rei possidendæ apprehensionem, quæ, si res est in alterius possessione, fit vel absque voluntate, vel ex voluntate eius, cuius est possessio; hoc modo apprehensionem præcedit traditio ex iusto titulo, *l. 3. §. 21. l. 21. pr. de acquire. vel amit. possess. Dn. STRVV. Ex. 42. rb. 13.* Quæ traditio sub conditione fieri potest, *l. 38. de acquire. vel amit. possess. ff.* & sic possessionem facit pendere, nec aliter accipientis fieri, quam si conditio extiterit, *d. l. 38. §. 1.*

§. X.

Quinta & vltima species iuris in re est hereditas; Quæ nihil aliud est, quam successio in vniuersum ius, quod defunctus habuit, *l. 62. de R. I. l. 24. de V. S. Magnif. STRV. iurispr. rom. Germ. for. l. 3. t. 15. §. 1.* Genus hereditatis constituit successio, quatenus sc. denotat ius, VAL. FÖSTER. *de suc. quæ ab intest. l. 1. c. 2.* Latius enim patet successionis, quam hereditatis vocabulum, cum etiam bonorum possessio sit successio, *l. 3. §. 2. de bon. poss. WESENB. ad iur. de hered. instit. num. 2.* Et est causa s. titulus acquirendi dominium vni-

vniuersale, §. fin. I. per quas pers. cuique acquir. Necessesse est
 igitur, hereditatem, quæ species successionis, titulum esse
 f. causam dominii vniuersalis quærendi vel quæfiti; vnde
 rectissime proditum in l. 119. l. 178. §. 1. l. 208. de V. S. & §. 2.
 I. de reb. corp. & incorp. hereditatem iuris, non corporum
 nomen esse, & in l. 50. de petit. heredit. hereditas sine vilo
 corpore iuris intellectum habere dicitur, add. l. 7. de except.
 rei iudicat. & l. 3. §. 1. de honor. possess. it. in pr. I. de reb. corpor.
 & incorpor. hereditas dicitur in iure consistere, vid.
 VINN. ad h. pr. n. 3. & ad §. 7. n. 3. I. per quas person. cuique ac-
 quir. Defertur autem hereditas vel a iure ciuili vel prætorio:
 iure ciuili aut ex testamento, aut ex L. XII. tab. §. ult.
 I. per quas pers. cuique acquir. l. 1. & 3. in fin. de hered. petit.
 DN. STRYV. Ex. 32. §. 2. vnde & successio diuiditur in testa-
 mentariam & eam, quæ est ab intestato, & legitima audit.
 Successio testamentaria est, quæ defertur ex testamento,
 cuius forma est heredis institutio, ex hac enim testamenta
 vim accipiunt, eaque fundamentum ac *βασίς* totius testa-
 menti appellatur, §. 34. I. de legat. l. 10. ff. de iur. codicill. Di-
 uiditur in primam seu institutionem in specie sic dictam, &
 secundam seu substitutionem; Prima vel est necessaria,
 quæ obtinet inter parentes & liberos, nam pater liberos in
 potestate existentes vel instituere heredes, vel nominatim
 exheredare tenetur, pr. I. de exhered. liber. l. 30. de liber. &
 posthum. l. 7. cod. l. 17. de iust. irrit. testam. FRANZK. ad pr. I.
 de exhered. liber. Vel voluntaria, quæ inter quosuis extra-
 neos consistit, & respicit cum personas constituendas, quæ
 sunt liberæ & seruæ, pr. I. de her. Inst. tum modum insti-
 tutendi; Hæc alius est ratione quantitatis, alius ratione qua-
 litatis. Respectu qualitatis institutio heredis est vel pura
 vel non pura: Hæc est vel non recta, si scilicet adiciatur
 eidem

eidem tempus vel dies certus, vel recta & utilis, si sc. adiciatur conditio. quæ si impossibilis sit, inutiliter adicitur institutioni, & pro non scripta habetur §. 10. I. de hered. instit. l. 1. de condit. instit. Possibilis autem cuius generis ea demum sit, extranei heredis institutioni recte adicitur, §. 9. I. de hered. instit. l. 32 l. 68. ff. eod. ut suspendatur interim institutio atque existente conditione vires capiat, perindeque habeatur, ac si pure facta esset, deficiente evanescat & hereditas deferatur ab intestato; Dico extranei heredis: Suus enim heres non potest sub alia conditione institui quam potestativa, & quæ facile impleri potest, l. 4. l. 86. hered. instit. l. 83 de condit. & demonstr. l. 4. C. de instit. & substit. nisi sub contraria conditione exheredetur, ne si conditio deficiat, reperitur contra legem præteritus l. 4. C. de instit. & substit. l. 86. de her. instit. l. 15. l. ult. de cond. instit. Vid. Magnif. Dn. STRVV. Ex. 33. th. 45. & 46. VINN. ad §. 9. I. n. 1. de hered. instit. FRANZK. ad d. §. 9.

§. XI.

Institutio secunda speciali nomine substitutio dicitur, Germ. Die unter-asser oder nach-Erbsatzung. Et est secundi heredis institutio, l. 1. l. 36. l. 43. §. 2. de vulg. & pup. subst. siue est secundi vel vltioris heredis institutio in locum deficientis facta. Dn. STRVV. Ex. 33. th. 10. Diuiditur ea commodissime in vulgarem & pupillarem, FRANZK. in pr. I. de vulg. subst. n. 7. estque hæc alia vera alia quasi, Id. ad pr. I. de pup. subst. Exemplaris enim ad pupillarem referri potest, & commodiore nomine appellari quasi pupillaris: Compensiosa vero & reciproca diuersas tantum substituendi formulas denotant, VINN. in pr. I. de vulg. subst. n. 4. Id. ad §. 1. I. de pup. subst. n. 1. FRANZK. ad §. 17. de pup. subst. n. 4. Notum autem est, quod quasi pupillaris substitutio expiret mor-

morbo in totum abscedente, *l. 9. C. de vulg. & pup. subst. l. 43. pr. ff. eod.* D. STRUVIUS *Ex. 33. d. 37.* Sed quaritur hic, an etiam morbo ad tempus recedente hæc substitutio exspiraret, ita vt redeunte morbo non conualescat ac reuiuiscat, eo scilicet casu, quo per interuallum aliud testamentum non fecerit filius? Putant aliqui, inter quos est ZOES. PE-
RIZ. ECKÖLT. hanc substitutionem non conualescere, si morbus recedat atque post reuertatur, *arg. supra alleg. l. 9. & 43. junct. l. 2. C. de postb. hered. instit.* Magis tamen recepta est Bartoli sententia, quod sc. per reconualescentiam temporalem substitutio hæc nullo modo plane extincta, sed potius suspensa fuerit, ita vt conualescat redeunte morbo, *l. pen. C. de curat. furios.* Excell. Dn. PETR. NÜLLER *in iuris pr. Element. D. 26. th. 11. lit. cc. in not.* SVENDEND. *ad ECKÖLT. lit. de vulg. & pup. subst. §. 33.*

§. XII.

Cum legata & fideicommissa non minus ex testamento nobis obuenant, quam hereditas, ideo hoc loco pro ratione instituti de iis quædam afferam. Est autem legatum donatio quædam a defuncto relicta ab herede præstanda, *§. 1. l. de legat.* & patet ex verbis, *a defuncto relicta:* quod illud sola testatoris voluntate constat, *add. l. 166. de legat. 1.* ita tamen, vt suspendatur & post mortem testatoris adhuc pendeat ab aditione hereditatis, *pr. l. de Legat. verb. ab herede præstanda.* Vnde legatarius non potest propria autoritate rem legatam sumere, sed perere eam debet ab herede. *l. 1. §. 2. ff. quod legator.* Propterea quando heres non adit hereditarem, vel quod ante testatorem mortuus fuerit, vel hereditatem acceptare nolit, nihil valet ex his, quæ in testamento scripta sunt. *l. 9. ff. de testam. tut.* adeo vt nisi adiecta sit clausula codicillaris, *BRVNN. ad l. 14. C. de fidei-*

D

com.

com. infimul legata & fideicommissa annihilentur, ob d. l. 9. CARPZ. p. 3. C. 2. def. 21. Quæritur autem hic, an legatum a suo herede præstandum valeat, si hic non retineat aliquando hereditatem? Et posse videri, quod sic, quia ipso iure heredes existunt, arg. l. 11. de liber. & posthum. §. 3. l. de hered. quæ ab intest. def. l. 14. de suis & legitim. verum Resp. quod suus heres, etiam non retineat hereditatem, semper quidem maneat heres, sed hoc saltem quoad actum primum, s. vt vocant, nudam existentiam, l. 30. §. 10. de fideic. libert. sicque hoc casu ea tantum valeant, quæ a nuda existentia seu actu primo dependent, v. c. quod ob nudam existentiam confirmantur tabulæ pupillares; illa vero, quæ ab exercitio sunitatis s. actu secundo pendent, non valeant, quale quid occurrit in legatis & fideicommissis particularibus, l. ult. vt in possess. legat. l. 12. in fin. de vulg. & pup. subst. Dn. STRVV. Ex. 34. ib. 19. Sed quid si suus heres nec de immiscendo nec de abstinento adhuc animum declarauerit? Tunc itidem illa, quæ a nuda existentia dependent statim sunt valida, sic enim transmittitur hereditas a suo cui ille se non immiscuit, siue ex asse, s. ex parte, s. ex testamento sit heres, etiam ignorans, CARPZ. p. 3. C. 14. d. 23. GAIL. 2. obs. 131. n. 5. Illa vero, ad quorum præstationem factum sui heredis requiritur, adeoque sine immixtione non possunt obtineri, vsunt legata, in suspenso sunt, vsque dum suus declaret voluntatem, Dn. STRVV. Ex. 34. ib. 21.

§. XIII.

Sic quoque legatum interdum suspenditur propter adiectam conditionem, ita vt sub ea relictum omnino non debeatur ante eius existentiam, l. 5. §. 2. l. 21. ff. quand. dies legat. ced. Sed interim sit suspensum, nec effectum ante fortiaur, quam conditio euenerit, l. 213. de V. S. l. 41. ff. de
con-

condit. & demonstrat. quod enim legatum, ait VINN. ad §. 32. *I. de legat. per conditionem suspenditur, id in incerto est, aliquando valiturum sit, nec ne, vt dici non possit, tempore testamenti valere aut non valere, vnde & legatarius pendente conditione nullam habet actionem ad consequendum legatum, l. 9. §. 4 ff. ad exhibend. nec repudiare interim potest, l. 45. §. 1. de legat. 2. adeo vt nihil egisse videatur, si ante conditionem existentem repudiauert l. 13. pr. ff. de acquir. vel omit. hered. Renunciatio enim iuris nondum competentis non valet, d. l. 45. §. 1. de leg. 2. nec quis id repudiare potest, quod, si velit, habere non potest, l. 174. §. 1. de R. I. Et eius est nolle, qui potest velle, l. 3. de R. I.*

§. XIV.

Obiectum legati constituunt quoque res, quæ est nunc in rerum natura non sint, futuræ tamen sperantur, veluti fructus, qui in illo fundo nati erunt, §. 7. *I. de legat. l. 24 pr. de legat. 1. l. 15 l. 17. de legat. 3.* Legatum autem harum rerum, cum ei insit conditio, *l. 1. §. ult. de condit. & demonstrat.* ex natura nimirum ipsius rei *l. 73. pr. de V. O. extrinsecus, non ex testamento veniens, GOTHFR. ad l. 1. §. ult. de condit. & demonstr. lit. n. est in suspensio, & legatarius expectare debet, donec fructus nascantur, & per rerum naturam præstari possint, l. 73. pr. d. V. O. l. 83 §. 5. eod. l. 186. de R. I. Habetur itaque hæctenus legatum hoc pro conditionali quoad dispositionem, actionem & obligationem, quæ nulla esse intelligitur, antequam res natæ sint, d. l. 73. de V. O. quoad transmissionem autem pro puro habetur, ita vt in mortuo, licet nondum natis fructibus, legatario, spes legati transmittatur ad heredes, qui fructus quandocunque natos perere possunt, *l. 6. §. 1. l. 25. in fin. quand. dies legat. ced. vnde & in l. 99. de condit. & demonstr. dicitur, tales condi-**

D 2

tio-

tiones non facere legata conditionalia; add. Dn. STRVV.
Ex. 35. th. 8.

§. XV.

Circa personas, quibus legata relinqui possunt, duas quæstiones huic §. inferere libet, prima sit: An herede instituto seruo, recte legerur domino? Resp. quod sic, etiam sine conditione, §. 33. *I. de legat.* quia hic idem heres & legatarius statim non est, sed dominus tantum est legatarius, non heres, donec seruus iussu domini hereditatem adierit: ante eius iussu autem fieri potest, ut seruus vel manumittatur, & tunc sibi hereditate acquirit: vel alienetur, quo casu alterius iussu eam adit, & dominus legatarius tantum est. Interim legatum hoc, cum decedente testatore statim in eandem personam non concurrant legatum & hereditas, est in pendentia, & si seruus heres institutus permaneat in potestate legatarii eiusque iussu adeat, legatum inutile est, ne idem sit debitor & creditor, si non permaneat, legatum subsistit, & utile est, §. 33. *I. de legat.* VINN. *ad d. §.* Altera quæstio proponitur de legatis seruo, qui alteri legatus est, relictis, ad quem hæc pertineant, num ad legatarium seu eum, cui seruus legatus est, an vero ad heredem? Pro decisione huius quæstionis præciendum, quod, quando seruus legatur, & ipsius serui status, & omnium quæ personam eius attingunt, in suspenso sit, nam legatario repudiante legatum, nunquam eius fuisse videtur, eo vero acceptante, ex die aditæ hereditatis eius intelligitur: *l. 86. §. 2. de legat. 1.* Ad quæstionem igitur allatam iuxta hanc regulam responderi potest, quod ea, quæ tali seruo legantur, sint in suspenso, & si legatarius repulerit a se legatum, ut heredis seruus: sin vero agnouerit legatum, ut legatarii seruus singula gessisse existimetur, sic
 que

que illo casu legatum ad heredem, hoc autem ad legatarium pertineat.

§. XVI.

Fidei commissum, cuius in §. 13. mentionem fecimus, est, quod verbis precariis relinquitur; Estque vniuersale, vel singulare; Hoc consideratur vel ratione rerum, quæ relinqui: vel modi, quo relinqui possit. Res vel sunt corporales vel incorporales, inter species autem rerum incorporalium refert Imperator libertatem, quam testamento quoque per fideicommissum relinqui posse asserit, §. 2. *l. de singul. reb. per fideicom. relist.*, quæ & propterea fideicommissaria libertas dicitur, *d. §. 2.* proueniens quidem a testatore, non autem immediate, sed mediate, mediante sc. eo, qui rogatus est libertatem dare. Relinquitur autem libertas seruis. non saltem testatoris propriis, verum etiam heredis, legatarii, fidei commissarii, imo prorsus extraneis, *d. §. 2. l. 6. C. de fideicom. libert. l. 16. l. 31. pr. l. 24. §. 12. eod.* His scilicet extraneis, si relicta sit libertas, interest, num dominus illum vendere velit, an vero recuset; priori causa heres, vel is, a quo libertas relicta est, eum redimere & manumittere tenetur, *d. §. 2.* Posteriori casu non protinus fideicommissum extinguitur, sed vsque dum emendi opportunitas sit, suspenditur, *l. 6. C. de fideicom. libertat.* FRANZK. *ad §. 2. l. num 12. de singul. reb. per fideic. rel.* PEREZ. *ad. tit. de fideicom. libertat. num. 1.*

§. XVII.

Iuxta ordinem Imperatoris sequuntur nunc post testamenta, Codicilli, qui sunt vltima voluntas sine heredis directa institutione, §. 2. *l. de codicill. l. 2. C. eod.* Et male dicuntur testamenta, neque debent cum iis confundi, *l. 7. C. de codicill.* licet in larga significatione tantum vocentur

tur testamenta, GLOSS. in l. 2. verb. personales, C. commun. de legat. PHILIP. V. J. P. L. 2. Eclog. 106. n. 12. CARPZOV. p. 3. C. 4. d. 3. § lib. 6. Respons. 20. n. 6. Fiuntque vel cum testamento; §. 1. J. § l. 8. p. ff. de codicill. vel ab intestato, d. §. 1. § l. 8. PHILIPP V. J. P. L. 2. Eclog. 105. Codicilli testamentarii sicut per se non stant, sed pars quaedam seu potius accessio & sequela sunt testamenti l. 14. de iur. codicill. h. e. eius ius & conditionem sequuntur, l. 16. eod. & ex testamento vigorem habent, l. 10. eod. FRANZ. ad §. 1. J. n. 6. de codicill. ita quoque eodem per conditionem suspensio, & ipsi suspenduntur arg. l. 1. C. de codicill. sicque existente conditione vires capiunt, deficiente autem evanescent.

§. XVIII.

VLPPIAN, in l. 1. sit ab. testam. null. exst. ait, Ordinarium fuit, ante de iudiciis testantium, deinde de successione ab intestato loqui: Itaque ne in regulam illam impingam, postquam de successione testamentaria egi, de successione ab intestato seu legitima quaedam huc pertinentia adducam; Et quidem primum locum obtinent in successione hac legitima sui heredes, §. 1. l. de success. ab intest. L. 1. §. 1. § segg. de suis & legit. hered. qui sui dicuntur, quod proximum in potestate gradum obtineant, & quasi heredes suarum rerum sint, liberique quodammodo domini rerum paternarum, §. 2. l. de hered. qual. & differ. adeo ut etiam in §. 3. l. de hered. que ab intest. def. dicatur, quod quasi continetur dominium in liberis; Imo ipso iure sine aditione, h. est, sine omni deliberatione animi sui heredes existunt, arg. l. 11. de lib. & possib. §. 3. de hered. que ab intest. def. l. 14. de suis & legit. Prætor tamen ipsis beneficium abstentionis concessit, ne debita paterna essent liberis oneri §. 2. de hered. qual. & differ. Sed cum huic successioni legitimæ

tum

tum demum locus sit, quando quis intestatus moritur, *d. §. 2. vel ex testamento, si quod factum, nemo hereditatem adierit, l. 39. §. 70. de acquir. hered. l. 89. de R. I.* siquidem prouisio hominis tollit prouisionem legis, Excell. Dn. PETR. MÜLLER *ad l. 89. de R. I.* propterea tamen, si pater testamentum condidit, & alium heredem instituit, suo exheredato, illa successio legitima non tollitur, sed tantum est quoad certos effectus in pendent, quippe quæ dependet a sinitate, ius autem sinitatis per exheredationem non est sublatum, (quod exinde patet, i. quia alioquin ipse nepos prorsus patris locum occuparet, atque ipso statim iure euerteret testamentum aui, contra *l. 6. de iniust. rupt. irrit.* 2. Quia filio exheredato recte pater pupillariter substituit, *§. 4. l. de pup. subst.* suum autem heredem esse oportet, cui ita substituitur, *l. 2. de vulg. §. pup. subst.* 3. Quod tutor recte deur exheredato, *l. 4. de testam. tut.* tutor autem testamento dari non potest, nisi ei, quem quis in suis hereditibus, cum moritur, habuit, *l. 73. §. 1. de R. I. add. VINN. ad §. 4. l. de pup. subst. n. 4.*) sed saltem quoad certos effectus suspenditur, sicque propter illud ius sinitatis non sublatum, sed saltem quod certos effectus suspensum, si extraneus ille in testamento a patrefamilias iure facto, filio exheredato, heres institutus, omittit hereditatem, successioni ab intestato erit locus, & hereditas ad suum heredem in testamento exheredatum redit, *l. 20. de bonor. possess. contra tabul.* Et tantum de successione testamentaria & legitima: Sequitur nunc prætoria, quæ dicitur bonorum possessio, de qua breuitatis causa hoc saltem afferam, quod illa interdum propter incertum concurrentem euentum, an sc. quis possit illa reuera uti, nec ne, suspendatur, & si euentus optatus respondeat, dicatur tunc bonorum possessio cum re; Sin vero

vero propter insequentem casum non posset frui, appelleretur sine re. *Illustr. STRVV. Exerc. 37. th. 11.*

CAPVT IV.
DE IVRE AD REM, QVATENVS
PENDET.

§. I.

Dictum *supra*, §. 1. c. 3. ius rerum duplex esse, ius in re & ad rem; Cum igitur nunc de iure in re pro instituto locutus fuerim, eadem ratione ius ad rem hoc capite tractandum venit; Et hic itidem Iustinianum impleto ordine, quem in institutionibus circa hoc ius observavit, imitabor. Ius ad rem consistit in obligatione, cuius forma posita est in deuinctione personæ, *l. 3. ff. de O. & A.* Diuiduntur autem obligationes, missis aliis earum diuisionibus variis, quod sint vel ex contractu vel quasi, vel ex delicto vel quasi; Obligationes, quæ ex contractu oriuntur, aut re contrahuntur, aut verbis, aut literis, aut consensu, §. 2. *de Oblig.* Re contrahitur obligatio, quando, vt ea nascatur, debet præter consensum res aliqua interuenire; Huius generis dicuntur esse contractus mutui, commodati, depositi, pignoris, quippe qui non aliter perficiuntur, nisi rei interuentu, *l. 17. pr. ff. de pact.* eaque tradita initium obligationi præbetur; Primo agit Imperator de mutuo, *pr. l. quibus mod. re contrah. oblig.* Requiritur autem in hoc contractu rei datio, *d. pr. l. 2. §. 3. l. 9. §. 4. de prescript. verb.* sed cum res interdum non eo animo detur, vt statim ex rei præstatione mutuum contrahatur, sed existente aliqua conditione, hæc mutui datio pendet, *l. 8. l. 19. ff. de reb. credit.* in conditionalis enim mutuo res ex futuro eventu fieri potest

potest mea, mutuum autem non tantum pure, sed & sub
conditione posse contrahi, patet ex *l. 7. ff. de reb. cred.*

§. II.

Personæ hunc contractum ineuntes sunt mutuo dans
& accipiens; Et si autem filiusfamilias mutuum dando
alium sibi obliget, *l. 17. ff. de reb. credit.* ab alio tamen acci-
piendo ob SCt. MACEDON. non obligatur, § pen. 7. quod
cum eo, qui in alien. potest. *l. 1. l. 3. §. 3. Et seqq. l. pen. Et vlt. ff.*
de SCto. Macedoniano; Sed quæritur, an creditori, a quo fi-
lius, dum pater apud hostes est, mutuum pecuniam acce-
pit, possit opponi SCtum MACED. Resp. in *l. 1. §. 1. de SCt. Ma-*
ced. quod hoc SCrum MACED. sit in pendent: Pendet e-
nim, an sit in potestate filius, vt pura, quoniam patrem
apud hostes habet: si autem reciderit in potestatem, SCto
loco est; Si munus, cessat; interim igitur deneganda est
actio. *d. l. §. 1.*

§. III.

Venio ad depositum, cuius obiectum sunt omnes
omnino res tam propriæ, quam alienæ, *l. 31. §. 1 ff. depo-*
sit. nec enim quicquam ex deposito in depositarium trans-
fertur, *l. 17. §. 1. ff. eod.* & quocumque tempore deponens
petit depositum sibi reddi, res deposita ea restituenda est,
etiã si de certo tempore conuenerit, *l. 1. §. 22 Et 45. de-*
posit. quia cum solius deponentis gratia contrahatur, mu-
tare is voluntatem potest, & depositum petere pro arbi-
trio, *d. l. 1. §. 45. add. WESENB. in Parat. eod. n. 7.* Propriæ
tamen res apud dominum frustra deponuntur, *l. 45. de R.*
I. cum ex deposito non teneatur, *l. 15. ff. deposit.* nec sit ex
bona fide, suam rem Dominum alteri restituere compelli,
l. 31. in fin. deposit. Interim Depositarius, si se dominum esse
in continenti probet, audiendus est, & suspendenda resti-
tutio. Vid. Excell. PETR. MÜLLER *ad l. 45. de R. I. Exempl. 2.*

E

§. IV.

§. IV.

Pignoris contractus obiectum idoneum res alienas non esse, patet *ex t. 1. C. si alien. res pign. dat. sit*; si sc. quis eas pure obliget, *l. 16. §. 7. de pign. vel proprio nomine, l. 16. de pign. act. l. 3. C. si alien. res pign. dat.* quia per pignus constituitur ius in rem, *l. 17. ff. de pign.* atqui in rem alienam nemini quid iuris est, nec potest quis plus iuris in alium transferre, quam ipse habet, *l. 54. de R. I.* Etsi nunc ex dictis fluat, pignus rei alienæ ab initio non subsistere, plures tamen dantur casus, quibus pignus rei alienæ ex postfacto conualescat, inter quos est, si oppignorans debitor deinde fiat rei dominus; Quo casu autem non ipso iure conualescit, sed ex bono & æquo utilis persecutio datur *l. 5. C. si alien. res.* Sed quid, si res alii, ab eodem debitore non domino oppignorata, & prior creditor eo tempore, quo debitor fit dominus rei oppignoratæ, nondum sit dimissus? Resp. Tunc secundi creditoris pignus reconualescere non posse, propter ius primi creditoris, *BRVNN ad l. 9. §. 3. ff. qui prior. in pign. hypothecæ* tamen spem habet in euentum prioris creditoris dimissi, quousque sic pendebit, eoque dimisso postea conualescet; Casus quoque *ex d. l. 9.* huc spectans potest esse talis; Titia fundum alienum Titio pignori dedit, post Mæuio; Deinde domina facta fundi, hoc modo pignus secundi creditoris non conualescit, sed est in pendenti, & rum demum ei prodesse incipit, quando dimisso primo creditore pignus in bonis creditoris inuenitur, *l. 9. §. 3. qui pot. in pign.* Si autem marito suo fundum in dotem assumatum dedit, mox primo creditori, Titio scil. soluit, secundi creditoris, Mæuii scil. pignus non conualescit, quia tunc, cum Mæuio obligaretur, fuit res aliena, & tunc, cum Titio solueretur, fuit talis, siquidem Titia eo tempore non ma-

amplius fuit domina, nec tempore alienationis aliquid est
 quæsitum creditori, sed pignus eius fuit in pendenti, & in
 euentum prioris creditoris dimissi hypothecæ spem ha-
 buit, BRVNEM. *cit. loc.* & ab eo ibidem allegat. BACHOV. *de*
pign. l. 2. c. 4. n. 7.

§. V.

Sequitur contractus verbalis, stipulatio sc. Est vero hæc
 vel pura, vel in diem, vel sub conditione. Hæc sc. conditio-
 nalis, sub conditione potestativa casuali, vel mixta incipit,
 quo casu pendente conditione nulla oritur actio nec obli-
 gatio; Est tamen quædam spes, licet non sit nata actio, quæ
 spes inducit transmissionem ad heredes, §. 4. I. *de V. O.* Hinc
 si pendente conditione aut stipulatori aut promissori quid
 humanitus contingat, nihilominus in suspenso manet obli-
 gatio, atque existente postea conditione stipulatio com-
 mittitur, vt aut heres stipulatoris agere, aut heres promif-
 foris conueniri possit, §. pen. *de inuicil. stipulat. l. 57. de V. O. l.*
73. §. 1. ad L. falcid. l. 8. de pericul. & commod. rei vend. Add.
VINN. ad §. 4. n. 6 de V. O. Sunt autem prædicta intelligen-
 da non solum de conditione expressa, verum etiam taci-
 ta, vt si quis promittat fructus ex aliquo fundo vel partum
 ex ancilla vel animali, nam hæc ita accipienda sunt, si nas-
 cantur, l. 83. §. 5. *vers. pro quo. ff. de V. O. l. 73. eod. It. potest*
poni exemplum, si aliquis promittit dotem, subintelligi-
tur enim tacita conditio, si nuptiæ sequantur, antequam
autem id fiat, non est nata vel actio vel obligatio, l. 21 ff. de
iur. dot. l. 14. pr. eod. l. 4. §. 2. ff. de pact. Vt vero stipulatio per
 conditionem suspendatur, illam in tempus futurum col-
 latam esse oportet, l. 115. *de V. O.* Conditio enim, quæ in
 præsens vel præteritum tempus confertur, stipulationem
 non suspendit, l. 37. *de reb. credit. cum improprie sit condi-*

E 2

tio,

tio, *l. 39. de reb. credit. l. 120. de V. O. l. 80. de condit. & demonstr. adeoque si falsa sit, nihil, si vera, pure debetur, §. 6. I. de V. O. d. l. 37. de reb. credit.*

§. VI.

Stipulari possunt tam liberi homines, sc. habiles, quam serui, *l. 38. §. 6. de V. O. l. 14. C. de contrab. & commit. stipul.* quia hi ius stipulandi habent ex persona domini, eique stipulando acquirunt, sc. ius, non etiam factum, §. 1. & 2. *I. de stipul. seruor. l. 17. ff. eod. l. 38. §. 6. de V. O.* Quod & obtinet in seruo alieno bona fide possesso, ac usufructuario, quatenus operas eius, aut rem nostram concernit, §. 2. *I. per quas pers. nobis. oblig. acquir. l. 20. l. 31. ff. de stipul. seruorum:* stipulatio autem serui usufructuarii ita concepta, quantam pecuniam tibi intra illum diem 'dedero tantam dari spondes, in pendenti est: si enim ex re fructuarii vel operis suis pecuniam dederit, fructuario: si vero aliunde, domino stipulatio quaeretur, *l. 18. §. 3. in fin. de stipul. seruor. l. 25. §. 1. de usufr.* It. Filiusfamilias stipulando patri suo acquirat, §. 1. *I. de stipul. serui.* Quæ tamen stipulatio, si filius eius qui in hostium potestate est, stipuletur, etiam in pendenti erit *l. 18. §. 2. de stipul. serui.* eaque Patre prius, quam postliminio rediret, mortuo, ipsi acquisita intelligitur, & si viuo patre decesserit, ad heredem pertinebit, *l. 22. §. 2. de captiu. & postlim. reuers.*

§. VII.

Huic contractui verbali, stipulationi sc. hanc quaestionem adicere lubet; Si sub conditione stipulatione facta, hypotheca data sit, ante eius euentum autem eadem hypotheca alteri pure sit constituta, deinde prioris stipulationis existat conditio, quis potior sit in pignore, verum prior, conditionalis sc. creditor, an vero, qui postea hypothecam accepit.

accepit! Resp. (hoc tamen præsupposito, pignus etiam præcedere obligationem posse, seu pignori rem esse posse, etiam eo tempore, quo nihil dum debetur, vti patet ex *l. 1. pr. § 1.9. pr. qui potior. in pign.* add. ZOES. ad d. t. n. 2.) Causam conditionalis stipulatoris esse potiozem, eueniente enim conditione, (si modo talis sit, quæ inuito debitore impleri potest, veluti collata in casum aut potestatem stipulatoris, *l.9. §. 1. qui potior. in pign.* aliud, si in potestatem debitoris collata, quia cum possit non impleri, censenda non est ante contracta pignoris obligatio, quam impleta sit conditio, *l. 4. que res pign. vel hypoth. l. 1. §. 1. qui potior. in pign.* ibique GOTHOFK. *lit. L.*) stipulatio perinde habetur, ac si ab initio sine conditione facta esset, *l. 11. §. 1. qui potior. in pign.*

§. VIII.

Fideiussionem, etsi vsus eius ad alias etiam contractus pertineat, *l. 1. ff. de fideiussor. § mandator.* tractationi de Verborum obligationibus Imperator recte subiungit, quia fideiussiones citra verba & stipulationem non constituuntur, *l. 5. §. 2. de V. O. l. 22. C. de fideiussor.* Fideiussor vero & præcedere & sequi obligationem principalem potest, *§. 3. l. de fideiussor. l. 4. l. 6. §. vlt. l. 55. ff. eod. l. 50. ff. de pecul. l. 35. de iudic.* Qui tamen illo casu, quo præcedit obligationem, non statim potest conueniri, sed obligatio fideiussoris est in suspensio, vsque dum principalis obligatio, cuius illa accessio est, sit constituta, *l. 35. de iudic.* & tunc demum conueniri potest, *l. 57. de fideiussor.* VINN. ad *§. 3. § 5 n. 4. l. de fideiussor.* ZOES. ad d. t. n. 17. PEREZ. eod. tit. n. 12. FRANTZK. ad *§. 3. l. de fideiussor. n. 6.* Similiter, si stipulatione in diem concepta fideiussor sub conditione acceptus fuerit, fideiussio in pendenti erit, vti ante diem conditio euenerit, non obligetur fideiussor, ne alioquin durius, quam reus

principalis obligetur, si concurrerit dies & conditio, vel etiam conditio post euenierit: si diem consecuta fuerit, obligetur, *l. 16. §. 5. de fideiuss.*

§. IX.

Transeo nunc ad illud membrum diuisionis obligationum ex contractu, quod continet obligationes eo consensu, non generico, sed ad certam formam restricto, quales fiunt in Emptione venditione Locatione conductione, Societate, mandato; Orditur Imperator a contractu Emptionis & venditionis, quæ est nobilissima, ut vocatur a GVDELIN. *de iur. nouiss. lib. 3. cap. 7. §. 3.* consensualium contractuum species, & ad vitæ communis vsum maxime necessaria, teste PAVLO *l. 1. ff. de contrab. emt.* Cuius substantia consistit in consensu de re & pretio: simul atque enim de re & pretio conuenerit, emtio perfecta est, quamuis nec pretium numerarum, *pr. I. de Empt. vendit. l. 2. §. 1. de contrab. emt. l. 8. de peric. & commod. rei vendit.* nec res tradita sit, *l. 1. §. 2. de rer. permutat.* Eamque tam sub conditione, quam pure contrahi posse, dicit Imperator, *in §. 4. I. de emt. vendit.* Cum itaque res ita venierit, si intra 10. vel 12. dies tibi placuerit, erit tibi emta tot aureis. Licet hac ratione in mercem & pretium consensum fuerit, obligatio tamen per conditionem, quæ hic in arbitrium emtoris ad certum tempus confertur, suspenditur, & contractus tunc demum perfectus censetur, si res intra illud tempus emtori placuerit, VINN. *ad §. 4. I. de Empt. vendit.* Sic quoque propter additionem in diem, v. c. si intra sex menses nemo meliorem conditionem attulerit, domus mea sit tibi vendita, emtio pendet, emtorque cui res addita, neque vstucapit, neque fructus suos facit, *l. 4. pr. de in diem adit.* Add. illustr. Dn. STRVV. *Ex. 23. ib. 30.* Paucis adhuc quid circa emtio-

emtionem puram hic nobis occurrat, videbimus; Præsupponimus autem, quod serui quorum vsumfructum tantummodo habemus, quicquid ex re nostra vel ex operis suis acquirunt, nobis acquirant, §. 2. *l. per quas pers. nob. obligat. acquir. §. 4. l. per quas pers. cuique acquir.* Hinc quaeritur, si seruus fructuarius aliquid emerit, incertum autem sit, ex cuius re pretium soluat, quid statuendum? Resp. Eo casu emtio, etiamsi pura sit propter iuris conditionem est in suspensio, incertum enim est, cui sit acquisitum, ideoque neutri eorum, neque ei, cuius vsumfructus, neque ei cuius proprietates est, redhibitoria competit, *l. 43. §. 10. adil. Edif.*

§. X.

Obiectum emtionis venditionis quod attinet, verifatur illa circa omnes res, quas quis habere vel possidere vel persequi potest, i. e. circa res, quæ sunt in commercio, tam corporales quam incorporales, *l. 40. §. 1. de contrab. emt.* siue actu existant, siue potentia, h. e. futuræ sint, *L. 8. de contrab. emt. l. 34. §. 2. eod.* Harum autem, sc. futurarum rerum emptio, cum ei tacita insit conditio, si nascantur, pender, nec valet, nisi res existat, *l. 8. pr. de contr. emt. l. 1. §. 3. de condit. & demonstr. l. 73. l. 83. §. 5. vers. pro quo de V. O. zors. ad tit. de contrab. emt. n. 24.* Dn. STRVV. *Ex. 23. lb. 26.* Confer. §. *V. huj. capit.* Rei autem suæ nulla est emtio, *L. 15. §. 16. de contrab. emt. l. 45. de R. I. l. 4. §. 10. C. de contrab. emt.* quia quod alicuius est amplius eius fieri nequit, §. 10. *Ide Legat.* Quod tamen accipiendum est de emtione rei suæ puta: Quin enim sub conditione emi possit res propria, non ambigitur, *L. 61. de contr. emt. l. 41. §. 2. de legat. 1.* Quæ emtio quoque est in pendentem, & demum valebit, si existentis conditionis tempore res mea non sit, *L. 61. de contrab. emt. PERFZ. ad tit. de contr. emt. n. 7.*

§. XI.

§. XI.

Præter rem oportet ut constituatur pretium, nulla enim emt sine pretio esse potest *pr. l. de emt. vendit. l. 2. §. 1. de contrab. emr. l. 9. C. eod.* Et requirit Imperator in §. 1. *de emt. vendit.* ut sit certum; Certum autem fit aliquid vel ab initio expressa quantitate, vel per relationem ad aliud, sc. ad quantitatem iam antea determinatam, vel in arbitrium tertii seu certæ alicuius personæ, quantum ea æstima verit, Magnif. STRVV, *Ex. 23. lb. 18* De hac emtione, in arbitrium sc. tertii collata, cum inter vereres dubitaretur, an valeret: Imperator sua decisione constituit, eam stare, quasi collatam in conditionem, qua propter hæc venditio non minus in suspensio est, vsque dum ille tertius rem æstimauerit, quo factio demum ad effectum perducitur; quando vero tertius non definiuit, vel quod noluit, vel quod non potuit, nulla est emtio venditio, tanquam conditione, sub qua contracta est, deficiente, §. 1. *l. de emr. l. vlt. C. eod.*

§. XII.

Non immerito agendum nunc esset de locatione & conductione, exemplo Imperatoris, qui in compilatione ff. immediate post tit. *de act. emr.* posuit tit. *de locat. & conduct.* quam & proximam esse dicit emtioni & venditioni, *pr. l. de locat. & conduct. l. 2. ff. locat. conduct.* Sed cum iisdem ferme regulis consistat Emtio & Locatio, & inter alia in hoc quoque conueniant, quod uti in illa pretium, ita in hac merces in arbitrium certæ personæ conferri possit. §. 1. *l. locat.* similiter sub conditione fieri, sicut emtio queat, *L. 20. ff. loc.* ideo Lectorem remitto ad ea, quæ supra dicta sunt, *de emt. vendit.* huc quoque applicanda, add. *text. in l. 25. pr. locat.* qui omnia puncta decedit.

§. XIII.

§. XIII.

Tertia species contractuum consensualium est societas, quæ pariter vel pure contrahitur vel sub conditione, *l. 6. C. pro Socio, l. 1. ff. eod.* qua pendente pendet etiam societas, euentu autem eius incipit, vel cessat ea deficiente, id quod exemplificari potest per text. in *l. 75. ff. pro Socio*, ubi plures contraxerunt societatem pro illis partibus, quas Titius declarabit; ista igitur societas est sub conditione, & si Titius moriatur, antequam declaret voluntatem, societas est nulla; Aliud exemplum occurrit in *l. 6. C. pro Socio*, ubi dubitabatur, an societas possit contrahi sub conditione, si ille consul fuerit, quod ibi affirmatur, siquidem voluntates legitime contrahentium omnimodo conferuandæ sunt. Interdum societates coeuntur ex certo tempore, *l. 1. ff. pro Socio*, h. e. ut incipiant post Calendas Maii, quousque etiam suspenduntur, *arg. l. 44. §. 1. de O. & A.*

§. XIV.

Sequitur vltimus seu quartus contractus consensualis, sc. mandatum; Quod quadrupliciter contrahi potest, videlicet pure, in diem, ad diem, vel sub conditione, *l. 1. §. 3. l. 22. pr. l. 51. ff. Mandat. §. 12. l. eod. c. si quem. §. de procurat. in 6.* Sed cum de die & conditione, quatenus scilicet actus mal quem suspendunt, supra pluribus actum fuerit, ideo vltiori explicationi hic breuitatis causa supersedeo.

§. XV.

Modus contrahendi obligationem, sequuntur nunc modi eadem tollendi. Tollitur autem obligatio vel ipso iure, vel per exceptionem, *Dn. STRVV. Ex. 47. th. 49* ipso iure tollitur prorsimum per solutionem vel veram ac naturalem, vel fictam seu imaginariam & analogam,

F

quæ

quæ acceptilatio dicitur, §. 1. *I. quibus mod. toll. obligat.* Solutio enim naturaliter obligationem resoluit, acceptilatio ciuilitur, *l. pen. de solut.* Accepto fertur illi ipsi, qui debet, *l. 13. de accept.* vel qui debitori iure potestatis acquirat, species enim acquirendi est liberare dominum obligatione: idcirco seruus quoque usufructuarius liberare acceptum rogando usufructuarius potest, quia ex re eius videtur acquirere, *l. 11. pr. d. acceptilat.* Sed quid dicendum, si seruus, cuius dominus apud hostes est, acceptum roget, quod dominus promissit? Resp. Acceptilationem esse in pendentem, & tute postliminii confirmari, *l. 11. §. 3. de acceptil. Et l. 13. §. 2. de stipul. seruor.* Sic quoque huius acceptilationis vis, si quis id, quod in diem vel sub conditione debetur, acceptum ferat, tunc elucescet, cum dies venerit, vel conditio extiterit, *l. 12. ff. de Acceptil.* Exemplum quoque aliud videndum est in *l. 32. ad L. falcid.* vbi in medio hæc extant verba: *vnde eleganter dicitur, acceptilationem in pendentem fore Et.*

CAPVT V.
DE ACTIONIBVS, QVATENVS
PENDENT.

§. I.

Exposito iure personarum & rerum, Imperator agit de actionibus; quarum tractationem, cum ordinem Imperatoris secutus vtrumque ius pro infirmo percurri, eodem modo iam suscipere mihi incumbit. Actionem autem etiam in pendentem esse, patet ex *l. 12. §. vlt. ff. de usufr.* vbi de conditione expresse dicitur, quod pendeat; Ast ne in immensum excrescat hæc Disputatio, ab ordine in explicandis actionibus Imperatori obseruato, hic recedo,

do, sicque non omnes, sed quasdam saltem recensebo actiones, & quatenus huc faciunt, breuibus attingam; Et primum quidem locum tribuam actionibus præiudicialibus, cum de iure personarum, ex quo proueniunt, supra prius, quam de iure in re & ad rem, vnde actiones reales & personales profluunt, tractare cœperim.

§. II.

Actio præiudicialis, & quidem ex statu familiæ, est actio, qua status controuersia mouetur liberis, sintne legitimi vel illegitimi; & hæc duplex est, actio sc. de partu agnoscendo, & de filiatione, *vnus. ad §. 13. I. num. 5. de action;* Actio de filiatione est actio præiudicialis, quæ datur patri contra filium, se talem esse negantem, *L. 1. §. 2. ff. de R. V. l. 5. §. 8. ff. de agnosc. & alend. liber. vel filio contra partem, se talem negantem, L. fin. C. de alend. liber.* Imo hæc actio vtiliter etiam competit fratribus ad ius fraternitatis, si alicui ius fraternitatis negetur, & simul a patre ius filii, pendebit, vsque dum actor pro vero & ex legitimo coitu nato declaratus est, & ius filiale manifestatum.

§. III.

Ius in re, cum, vt supra ostensum, quandoque in pendentem sit, ita quoque de actionibus ex illo iure fluentibus, realibus sc. dici potest, quod in suspenso esse possint: Exemplorum vicem subire potest petitio hereditatis, quæ, eum Meuius, Caius & Seius, Sempronio, qui cum illis petit hereditatem, moueant quæstionem status, negantes, eum esse de familia & coheredem, est in pendentem, vsque dum constet, an cohæres sit, *L. 1. ff. famil. hercisc.* Sic quoque, si cui hereditas sit relicta sub conditione, petitio hereditatis institui non potest ante existentiam conditionis, sed interim, vt ipsa hereditas, de qua vid. §. 10. cap. 3. est in

pendenti; Quod idem etiam de rei vindicatione dici posse, non est dubitandum, cum ipsum dominium, ex quo illa actio oritur, sit in pendenti, *L. 12. §. ult. L. 25. §. 1. ff. de usufr.*

§. IV.

Paucis nunc, ut brevitati studeam, de actionibus personalibus quoad hanc materiam videndum est. Offert autem se nobis exemplum actionis personalis, quæ est in pendenti, in *L. 12. §. ult. in fin. de usufr.* vbi conditio, qua appellatione venit actio in personam, § 15. *i. de action. L. 25. pr. ff. de O. & A.* dicitur pendere. It. actio ex stipulatu, cum sc. seruus fructuarius ita stipulatus sit; Quam pecuniam tibi intra illum diem dedero, tantam dari sponde: est in pendenti, *L. 18. §. 3. in fin. de stipul. seruor.* Quod & de actione ex stipulatu fideiussoria, cum ipsa obligatio fideiussoris in pendenti esse possit, *L. 35. de iudic.* dicendum est. Hæc sunt, quæ Dei clementissimi adiutus gratia pro viribus proponere licuit, cui propterea gratias, quas animo concipere possum, maximas, ago, simulque oro, ut suo me regat Spiritu, & amplius laboribus

meis ex alto benedicat, iisque præsit, ac

felices tandem largiatur

successus.

FINIS.

AB 152989

ULB Halle

002 420 562

3

Sb.

1017

12

CHRISTIANI WILDVOGELII
ICTI, SERENISSIMI FRATR. DUCVM SAXO-VINARIENSIVM
CONSILIARII AVLICI, PANDECT. PROFESS. PVBLICI, CV-
RIAE PROVINC. NEC NON FACVLT. IVRID. ET
SCABIN. ASSESS.

COMMENTATIO IVRIDICA

DE

EO QVOD PENDET
SEV QVOD EST IN
SVSPENSO.

12

Oder:

Vom Aufschub.

IENAE LITTERIS SCHILLIANIS.
M DCCXXXIII.

(6)

